

спрямовувалася б на конструювання самої підстави владної діяльності, що охоплюється заборонаю частини шостої статті 7 КАС України.

Нарешті, оцінка допустимості аналогії має враховувати вид договору: угоди між органами місцевого самоврядування та угоди владних суб'єктів із недержавними суб'єктами різняться за природою й не можуть підпорядковуватися єдиному режиму.

Література:

1. Адміністративне судочинство : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Істина, 2011. 304 с.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170
3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20–21. Ст. 190
4. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 45. Ст. 358

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-688-1-40>

DIGITALIZATION AS A DIRECTION OF MODERNIZATION OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF THE ACTIVITIES OF THE PROSECUTOR'S OFFICE OF UKRAINE

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК НАПРЯМ МОДЕРНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Kravchenko R. A.

*PhD Student at the Department of Law
Private Higher Educational Institution
“University of Modern Knowledge”
ORCID ID: 0009-0005-1010-7252*

Кравченко Р. А.

*аспірант кафедри права
Приватного вищого навчального
закладу
«Університет сучасних знань»,
ORCID ID: 0009-0005-1010-7252*

Сучасний етап розвитку Української держави характеризується поступовим, але незворотним переходом усіх сфер публічно-владної діяльності до цифрового середовища. Цифровізація перестала бути суто технічним явищем і набула значення самостійного вектора державної політики, що змінює як зміст управлінських процесів, так і правові

форми їх опосередкування [1]. Реформа публічного адміністрування, курс на європейську інтеграцію та виконання Україною зобов'язань держави-кандидата на вступ до Європейського Союзу об'єктивно зумовлюють необхідність модернізації адміністративно-правового забезпечення діяльності всіх органів державної влади, і прокуратура тут не є винятком. Саме тому дослідження цифровізації як напряму модернізації адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури має не лише теоретичне, а й виразне практичне значення.

Передусім слід розмежувати поняття, які в науковому обігу нерідко вживаються як синоніми, проте позначають якісно різні за глибиною процеси. У фаховій літературі усталився поділ на «діджитизацію» (оцифрування, digitization) – переведення інформації з аналогової форми у цифрову; «діджиталізацію» (цифровізацію, digitalization) – впровадження цифрових технологій у наявні процеси з метою їх оптимізації; та «цифрову трансформацію» (digital transformation) – глибинну зміну самої моделі діяльності інституції, її організаційної культури та способу прийняття рішень [2]. Оцифрування є лише першою фазою цифровізації: приведення даних до цифрового формату ще не породжує нової якості управління, тоді як цифровізація і тим більше цифрова трансформація передбачають перебудову функціональних процесів на основі цифрових даних, зокрема можливість аналітичного опрацювання «критичних точок» діяльності та прийняття рішень на підставі цих даних.

Показово, що чинне законодавство України майже не оперує термінами, похідними від латинського digit, надаючи перевагу поняттям «інформатизація», «електронне урядування», «інформаційно-комунікаційні технології», «електронний документообіг» [3]. Ця термінологічна невизначеність сама по собі є одним із чинників, що ускладнюють формування послідовної адміністративно-правової політики у відповідній сфері, і потребує доктринального впорядкування.

У межах цього дослідження цифровізацію адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури пропонується розуміти як цілеспрямований, нормативно опосередкований процес упровадження цифрових технологій, електронних інформаційно-комунікаційних систем та цифрових даних в організаційно-правові механізми забезпечення виконання прокуратурою покладених на неї конституційних функцій, що має наслідком підвищення результативності, прозорості та підконтрольності прокурорської діяльності, а також зміну відповідних адміністративно-правових відносин. При цьому цифровізацію доцільно розглядати саме в широкому значенні – не як суму технічних рішень, а як

трансформаційний процес, що зачіпає інституційні, процедурні та світоглядні засади функціонування системи прокуратури.

Категорія «адміністративно-правове забезпечення» охоплює сукупність правових засобів (норм, актів, процедур, статусів, гарантій), за допомогою яких створюються належні умови для реалізації органом публічної влади його функцій. Модернізація такого забезпечення означає його якісне оновлення відповідно до нових суспільних потреб і технологічних можливостей. Цифровізація в цьому контексті постає одним із провідних, а на сучасному етапі – визначальним напрямом модернізації, оскільки вона одночасно змінює і предмет правового регулювання (з'являються нові об'єкти – електронні системи, цифрові дані, електронні документи), і його інструментарій (електронний підпис, електронна взаємодія, автоматизовані процедури) [4].

Провідна роль у нормативному опосередкуванні цифрової трансформації належить саме нормам адміністративного права, що зумовлено щонайменше трьома обставинами. По-перше, публічно-владним характером суспільних відносин, що виникають у процесі впровадження цифрових технологій в діяльність державних органів. По-друге, тим, що норми адміністративного права визначають ключові засади реалізації державної політики цифровізації. По-третє, тим, що саме адміністративно-правові приписи закріплюють правовий статус суб'єктів, відповідальних за безпосереднє впровадження заходів цифрової трансформації, а також процедурні гарантії прав приватних осіб у цифровому середовищі. Відтак цифровізація діяльності прокуратури не може здійснюватися стихійно, «явочним порядком»: вона потребує адекватного адміністративно-правового підґрунтя, без якого впровадження навіть найдосконаліших технологічних рішень породжуватиме правові колізії та ризики порушення прав учасників відповідних правовідносин.

Слід підкреслити, що після позбавлення прокуратури функції загального нагляду за додержанням і застосуванням законів, а з початком роботи Державного бюро розслідувань [5] – і функції досудового розслідування, змістовне навантаження діяльності прокуратури суттєво змістилося в бік процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення. Це, своєю чергою, актуалізувало потребу в цифрових інструментах управління кримінальними провадженнями, аналітики та внутрішньоорганізаційного менеджменту, тобто саме в тих сферах, де адміністративно-правове забезпечення відіграє провідну роль.

Правову основу цифровізації діяльності прокуратури утворюють акти двох рівнів – загального (що визначають державну політику

цифровізації в цілому) та спеціального (безпосередньо адресованого органам прокуратури і кримінальної юстиції).

До актів загального характеру належать насамперед Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 67-р [6], якою на державному рівні визнано пріоритетність цифрового розвитку; акти, що визначають адміністративно-правовий статус Міністерства цифрової трансформації України як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах цифровізації, електронного урядування, електронного документообігу та електронних довірчих послуг; Закон України «Про адміністративну процедуру» від 17 лютого 2022 року, що створив підґрунтя для електронної форми адміністративних процедур; а також законодавство про захист персональних даних та про електронні довірчі послуги, яке визначає режим використання кваліфікованого електронного підпису. Ці акти формують загальне нормативне середовище, у межах якого відбувається цифровізація будь-якого органу публічної влади.

До актів спеціального рівня насамперед належить Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII, що визначає засади організації та діяльності прокуратури. Стратегічне бачення цифровізації вперше було системно окреслено у Стратегії розвитку прокуратури на 2021–2023 роки, затвердженій наказом Офісу Генерального прокурора від 16 жовтня 2020 року № 489 [7], серед завдань якої прямо передбачалося запровадження системи електронного кримінального провадження, сучасної системи управління людським капіталом та інших актуальних інформаційних технологій. Логічним продовженням цього курсу став наказ Генерального прокурора від 12 грудня 2022 року № 279, спрямований на забезпечення підготовки концепції цифрової трансформації процесів організації роботи органів прокуратури та досудового розслідування, а також розроблення проєктів відповідних нормативних документів [8].

Отже, є необхідним розмежування понять «оцифрування», «цифровізація» та «цифрова трансформація». Оцифрування означає переведення інформації з аналогової форми у цифрову; цифровізація передбачає використання цифрових технологій для оптимізації вже наявних процесів; цифрова трансформація характеризується глибинною зміною моделі діяльності органу, його організаційної культури, управлінських процедур і способів прийняття рішень. Саме останні два процеси мають визначальне значення для сучасної прокуратури, оскільки здатні забезпечити не лише прискорення документообігу, а й

якісне оновлення управління кримінальними провадженнями, кадрової роботи, аналітичної діяльності та внутрішньої комунікації.

Література:

1. Панкратова О. Цифровізація як сучасний тренд розвитку менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2021. №33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-55>
2. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020) Концептуальні засади (версія 1.0). Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. Київ : ГС «Хай-тек офіс Україна», 2016. 90 с. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee-3c3922.pdf>
3. Гаращенко В. В. Цифровізація правовідносин в Україні крізь призму стандартів Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Права*. 2026. Випуск 94: частина 1. С. 18–20.
4. Блінова Г. О. Становлення України як цифрової держави та удосконалення системи державних електронних інформаційних ресурсів. *Law. State. Technology*. 2021. Вип. 1. С. 3–10. URL: <https://doi.org/10.32782/LST/2021-2-1>
5. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
6. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#Text>
7. Про затвердження Стратегії розвитку прокуратури на 2021–2023 роки: наказ Офісу Генерального прокурора від 16 жовтня 2020 року № 489. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0489905-20#Text>
8. Про затвердження Тимчасової інструкції з діловодства в органах прокуратури України: наказ Генерального прокурора від 12 грудня 2022 року № 279. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0027900-19#Text>